

[Formanden]

Jeg kan oplyse, at der indtil nu er yderligere 9 medlemmer indtegnet på talerlisten, og at der, efter at disse 9 medlemmer har haft ordet, vil blive en times spisepause. Jeg regner med, at det bliver omkring kl. 18.00. Umiddelbart efter spisepausen får vi ministersvar.

Knud Damgaard (S):

Hr. Svend Auken opfordrede regeringen til at støtte det hollandsk-belgiske forslag om et udenrigsministermøde før topforhandlingerne mellem præsident Reagan og Gorbatsjov. Alene det, at et sådant forslag fremsættes, viser, at når det gælder konsultationer omkring sådanne forhandlinger, er tilstanden langtfra tilfredsstillende.

Hr. Ivar Hansen udtrykte sin ængstelse for fodnoter i NATO, der ikke var til fordel, sagde han, for dialogen mellem Øst og Vest. Jeg tror, at hr. Ivar Hansen har undladt at lægge mærke til de mange nye tendenser blandt europæiske parlamentsmedlemmer og for så vidt også regeringer, der går i retning af at få større indflydelse på egne sikkerhedspolitiske forhold. I øvrigt har USA også lært fidusen med fodnoter: under de forhandlinger, der fandt sted i Genève om atomspretningsproblemerne, fremsatte USA en fodnote baseret på, at man var utilfreds med teksten om atomvåbenforsøg. Forskellen var den i forhold til danske fodnoter, at USA var stærkt nok til at kræve det med i teksten.

Men der er i Vesteuropa stigende utilfredshed med, at to supermagter alene og ofte hen over hovedet på vesteuropæiske NATO-lande forhandler forhold, der først og fremmest berører de vesteuropæiske landes overlevelsesvilkår. Mødet mellem Reagan og de store NATO-lande den 24. oktober skulle gerne medføre en åndelig politisk fodnote til Reagans stærke ønske om under alle omstændigheder at opretholde sit SDI-program. Det ville nemlig kunne blive noget, der kan komme til at ligne en historisk tragedie, hvis USA af hensyn til sit rumprojekt siger nej til at forhandle det mest vidtgående udspil fra Sovjets side, vi har oplevet; en reduktion på op til 50 pct. af de eksisterende atombeholdninger må ikke afvises, det bør afprøves.

Det kan godt være, at vi kunne ønske os at vide noget mere om specifikationerne i disse tal. Det kan også godt være, at vi vil

opdage, at der er mere propaganda i det, men der er nu engang en ny ledelse i Sovjet, en vis fornyelse i holdningerne kan måske ventes, og alt dette rigtige og vigtige får vi ikke afklaret, hvis man undlader at gå ind i realistiske forhandlinger. Skal hensynet til SDI blokere sådanne forhandlinger? Er det program det værd? Nogle af USAs bedste videnskabsmænd og forskere afviser SDI som værende en utopi, når det gælder den egentlige målsætning, nemlig det fuldkomne forsvarssystem mod angreb af atommissiler. Andre forskere hævder, at rumforsvarssystemets enkelte elementer er så ambitiøse, at man anser dem for at være en illusion, f.eks. at kunne nå den computerberegningshastighed, der skal til, for at systemet overhovedet kan fungere. Disse mennesker synes nok ikke, at SDI er den pris værd.

Er en opretholdelse af ønsket om at udvikle SDI-projektet på denne baggrund så seriøst, at vi har lov til at blokere forhandlinger mellem Øst og Vest på et grundlag, der rummer en så stærk åbning for forbedringer i forholdet mellem Øst og Vest, at det kan blive skelsættende for den fremtidige udvikling? Jeg mener ikke, det er det, jeg tror heller ikke, at alle de vesteuropæiske regeringer mener det, og jeg er overbevist om, at det store flertal i Europas befolkninger heller ikke mener det.

I Danmark er den folkelige opbakning bag NATO faldende, ikke drastisk, men dog markant. Jeg tror ikke, det er baseret på mistillid til NATOs grundlæggende principper, men jeg tror, det er en protest mod manglende udnyttelse af afspændings- og forståelsesmuligheder. Reelle forhandlinger i Genève kan genskabe den bedre opbakning bag NATO også her i landet.

Jeg tror ikke, at der i Danmark findes folk, man kan kalde antiamerikansk indstillet; folk værdsætter USA, værdsætter dets frihed og demokrati, og ingen glemmer den afgørende hjælp til Europa i kritiske situationer. Men af den grund må vi ikke glemme, at USA er en af de to supermagter, at supermagterne betragter verdenssituationen og sikkerhedspolitikken med supermagters briller, og det viser ikke alle de nuancer, der er knyttet til disse situationer.

Derfor er der god grund til, at de europæiske NATO-lande søger større indflydelse end den, man har i dag. Vi er jo medlemmer af